

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΕΝΤΟΥΑΡΝΤΟ ΓΚΡΕΛΛΑ

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ο Μασσίμο Λορεντσίνι ανέθηκε με βαρύ βήμα τη σκάλα που ώδηγοῦσε στο διαμέρισμα του δικηγόρου Ρομπέρτο Φορέστι. Με την καρδιά σφιγμένη από την θλίψη στάθηκε έξω από την πόρτα αυτού του παληού φίλου του πατέρα του, διστάζοντας και μὴν ἔχοντας τὸ κουράγιο νὰ χτυπήσῃ τὸ κουδούνι. Τὸ χέρι του ἔνοιωθε πὼς ἔτρεμε καὶ τὸ πρόσωπό του ἦταν κάτωχρο ἀπὸ τὴν ἀγωνία. Ἡ παλιὰ φίλια πὺ εἶχε συνδέσει στὴ ζωὴ αὐτὸς τοὺς δυὸ ἀνθρώπους καὶ ἡ ἀγάπη τους, τὸν ἔκανε νὰ μὴ τολμᾷ ν' ἀνακοινώσῃ στὸ δικηγόρο Φορέστι τὴν θλιθερὴ εἶδησι τοῦ θανάτου τοῦ γέρο Λορεντσίνι καὶ τὰ τελευταῖα λόγια πὺ με φωνὴ πνιγμένη ἀπὸ τὸ ρόγχο τοῦ εἶχε πῆ. Αἰσθάνονταν τὸ σῶμα του νὰ ριγῆ ἀπὸ τὴν πρωινὴ χειμωνιάτικη ψύχρα πὺ τοῦ διαπερνοῦσε τὰ κόκκαλα. Μάταια ἀγωνίζονταν με σφιγμένες τὶς γροθιές του νὰ συγκρατήσῃ τὰ δόντια του πὺ χτυποῦσαν. Καταλάβαινε ὅτι ὁ ὀργανισμὸς του εἶχεν ἐξαντληθῆ ἀπὸ τὶς στερήσεις καὶ τὴν δυστυχία καὶ ἡ πείνα πὺ τόσες μέρες τώρα τὸν θασάνιζε, τὸν ἔκανε νὰ τρέμῃ μέσα στὴν πρωινὴ ψύχρα σὰν ἓνα κίτρινο φύλλο δέντρου.

Ὁ Μασσίμο Λορεντσίνι ὄλον αὐτὸν τὸν καιρὸ κοιμόταν πάρα πολὺ λίγο. Ἐπεφτε με τὰ ρούχα σ' ἓνα ἔλεεινὸ ντιβάνι τοῦ προθαλάμου καὶ καθε τόσο τινάζονταν ἔντρομος γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀγωνία τοῦ ἀρρωστοῦ πατέρα του. Πόσο θὰ ἠθελε νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν ξερὸ βήχα πὺ τοῦ ἔσκιζε τὸ στήθος καὶ τοῦ ἔκοβε τὴν ἀναπνοή! Τὸ κεφάλι του βουίζε, τὸ μυαλό του γύριζε σὰν ἓνα χαλασμένο ρολοὶ καὶ μιὰ θηλειὰ τοῦ ἔσφιγγε τὸ λαιμό.

Τὸ φοβερὸ κρῦο τοῦ χειμῶνα πάγωνε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ φτωχικοῦ δωματίου καὶ τὸ ἔκανε νὰ μοιάζῃ σὰν ἓνα κρῦο τάφο. Πιὸ πέρα, στὸ κρεβάτακι του, εἶχε ζαρώσει ἓνα χλωμὸ κοριτσάκι, ἡ μικρὴ ἀδελφούλα του, ἡ Μίμμα. Παρακολουθοῦσε με τὰ ἐκπληκτικὰ μάτια της ὅ,τι συνέβαινε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τὸ μεγάλο κακὸ πὺ εἶχε βρῆ τὸ σπῆτι τους καὶ κυττοῦσε περιέργη τὸν Μασσίμο πὺ στέναζε κι' ἔκλαιγε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία του. Ἄργα τὴν νύχτα, τὴν ὥρα πὺ χάραζε ἡ αὐγὴ, ὁ γέρο Λορεντσίνι εἶχε φωνάξει με πνιγμένη φωνὴ τὸν Μασσίμο.

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε, ἐγὼ θὰ φύγω πειά. Φρόντισε γιὰ τὴν ἀδελφή σου. Σὲ σένα τὴν ἐμπιστεύομαι. Βέβαια εἶσαι μικρὸς ἀκόμη, μὰ ζήτησε τὴ συνδρομὴ τῶν παληῶν φίλων μου. Αὐτοὶ κατῶρθωσαν νὰ πλουτίσουν. Δὲν θ' ἀρνηθῶν νὰ σὲ βοηθήσουν νὰ βρῆς μιὰ δουλειά...

Κι' ὁ Μασσίμο τοῦ τὸ ὑποσχέθηκε. Ἐταὶ ὁ γέρος ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμο. Τότε στὸ δωμάτιο ἀπλώθηκε μιὰ φοβερὴ παγωνιά. Ὁ Μασσίμο μὴ ξέροντας τί νὰ κάνῃ, ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Ὅσο ζοῦσε ὁ πατέρας του, εἶχε τὴν ἐλπίδα ὅτι μιὰ μέρα θὰ τοὺς θυμόταν ἡ τύχη τους καὶ θὰ τοὺς ἔκανε νὰ δοῦνε πάλι εὐτυχισμένες μέρες. Ἐλπίζε ὅτι θὰ πρόφτανε νὰ τελειώσῃ τὶς σπουδές του καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ ἐργάζεται. Γι' αὐτὸ κιόλας τὸ λόγο, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ πατέρα του, εἶχε κρύψει ὅσο μπορούσε τὴν δυστυχία του καὶ δὲν εἶχε ζητήσει ποτὲ ἀπὸ τοὺς φίλους του νὰ τὸν συνδράμουν. Ὅταν ὁ Λορεντσίνι ἀρρώστησε βαρεῖα, πούλησε ὅ,τι ὑπῆρχε μέσα στὸ σπῆτι, τὸ ρολοὶ του, τὰ ρούχα του, ὅλα τὰ ἐνθύμια μιᾶς παληᾶς καλῆς ἐποχῆς. Μὰ δὲν κατάφερε τίποτε. Ὁ πατέρας του πέθανε. Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ τραγικὴ ἡ δυστυχία του, ὁ σπιτονοικοκύρης του σήμερα ἀκριβῶς θὰ τοῦ κοινοποιῶσε τὴν ἔξωσι.

— Θεέ μου, σκεφτόταν, γιὰ μένα δὲν με νοιάζει καθόλου. Μὰ τί θ' ἀπογίνῃ ἡ μικρούλα Μίμμα; Ποῦ νὰ κοιμηθῇ; Στὸ δρόμο κάνει τόσο κρῦο κ' εἶνε τόσο λεπτοκαμωμένη καὶ τόσο φιλάσθενη!...

Ἐπειτα σκέφτηκε πὼς ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν κηδεῖα τοῦ πατέρα του. Κι' αὐτὴ ἡ δουλειὰ χρειαζόταν ἔξοδα. Ποῦ θὰ εὑρίσκε ὄλ' αὐτὰ τὰ λεφτά; Μὴ ξέροντας τί νὰ κάνῃ

ἔποφάσισε ν' ἀπὸ τὴν νύχτα νὰ βρῆ τὸν δικηγόρο Φορέστι. Ἐβρεξε λοιπὸν τὸ φλογισμένο ἀπὸ τὸν πυρετὸ πρόσωπό του, ντύθηκε ὅσο μπορούσε πῶς εὐπρεπῶς καὶ σὰν τρελλὸς ἔφτασε τουρτουρίζοντας ὡς τὸ σπῆτι τοῦ δικηγόρου. Ἡ θλίψις τοῦ χαμοῦ τοῦ πατέρα του τοῦ βούρκωνε τὰ μάτια. Ὡστόσο συγκρατώντας τὴν ἀγωνία του, χτύπησε τέλος τὸ κουδούνι καὶ ζήτησε νὰ ἰδῆ τὸν φίλο τοῦ πατέρα του.

Ὁ Ρομπέρτο Φορέστι βρισκόταν κιόλας στὸ γραφεῖο του. Ὁ Μασσίμο στάθηκε μπρὸς του ἀμίλητος, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴ δύναμι ἀπὸ τὴν συγκίνησι νὰ προφέρῃ μιὰ λέξι.

— Ὁ πατέρας μου... ψιθύρισε τέλος, χαμηλώνοντας τὸ βλέμμα, ἐνῶ θερμὰ δάκρυα κυλοῦσαν στὰ μάγουλά του. Ὁ πατέρας μου σὰς ἄφησε χρόνους...

Ὁ δικηγόρος τινάχθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του. Φαινόταν πολὺ συγκινημένος. Με συντριβὴ πλησίασε τὸν Μασσίμο, τὸν χτύπησε προστατευτικὰ στὸν ὄμο καὶ ψιθύρισε:

— Ὑπομονή, παιδί μου. Αὐτὰ εἶνε ἀνθρώπινα.... Ναι, ναι, θὰ ἔρθω στὴν κηδεῖα. Εἶνε μιὰ ὑποχρέωσις σ' ἓναν καλὸ καὶ παλὸ φίλο... Θὰ συνεννοηθῶ μάλιστα νὰ τοῦ στείλουν κι' ἓνα ὄμορφο στεφάνι λουλούδια... Ἄ, τὸν καῦμένο τὸν Λορεντσίνι!... Ἦταν καλὸς ἀνθρώπος...

Καὶ σκούπισε με τὴν ἀνάποδη τοῦ χεριοῦ του τὰ μάτια του. Ἐπειτα, παρατηρώντας τὰ σκισμένα παπούτσια τοῦ Μασσίμο καὶ τὸ φτωχικὸ ντύσιμό του, ἀνοίξε τὸ πορτοφόλι του, πῆρε ἓνα χαρτονόμισμα καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε:

— Πᾶρε αὐτὸ, τοῦ εἶπε, γιὰ ν' ἀγοράσῃς στὴ μικρούλα Μίμμα σοκολάτες καὶ νὰ τὴν παρηγορήσῃς.

Ὁ Μασσίμο κατάλαβε ὅτι ὁ Φορέστι ἔκανε πὼς δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του κι' ὅτι δὲν ἦταν διατεθειμένος νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἔξοδα τῆς κηδεῖας.

Τὸν εὐχαρίστησε λοιπὸν μηχανικὰ καὶ σὰν ὑπνωτισμένος ἔτρεξε στὸ σπῆτι ἑνὸς ἄλλου πλουσιοῦ φίλου τοῦ πατέρα του, τοῦ γιατροῦ Φλάμμι.

Ἐκεῖνος μόλις τὸν ἀντίκρουσε, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τοῦ φώναξε με συντριβή:

— Κουράγιο, παιδί μου, ἔμαθα αὐτὴ τὴ θλιθερὴ εἶδησι. Μοῦ τηλεφώνησε δῶ καὶ λίγη ὥρα ὁ Φορέστι. Τί μπορῶ νὰ κάνω γιὰ σένα;

— Κύριε, ψιθύρισε ὁ Μασσίμο, ἔχω μιὰ ἀδελφούλα. Δὲν θὰ μπορούσατε νὰ τὴν κρατήσετε λίγο στὸ σπῆτι σας, νὰ ξεχάσῃ τὸ χαμὸ τοῦ πατέρα, παίζοντας με τὰ παιδιὰ

σας;

Ὁ Φλάμμι τότε σταμάτησε τὶς ἐκδηλώσεις τῆς θλίψεώς του, ἔκανε τὸν σκεπτικὸ καὶ τέλος στέναξε:

— Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον, παιδί μου. Ξέρεις πόσο δύσκολα εἶνε σήμερα τὰ πράγματα. Δὲν μπορῶ νὰ θρέψω καλὰ-καλὰ τὰ παιδιὰ μου, ὄχι ἓνα ξένο παιδί...

Ὁ Μασσίμο ἔγινε χλωμὸς. Αὐτὸς, ὁ Φλάμμι, στὶς καλὰς μέρες τους εἶχε βοηθηθῆ τόσο ἀπὸ τὸν πατέρα του κι' ὡστόσο σήμερα, ἂν καὶ πλούσιος, ἀρνιόταν νὰ πάρῃ γιὰ λίγες μέρες τὴν μικρούλα Μίμμα σπῆτι του. Ἐν τούτοις προσπάθησε νὰ τὸν συγκινήσῃ:

— Κύριε, τοῦ εἶπε, αὐτὸν τὸν τελευταῖο καιρὸ περνοῦσαμε πολὺ δύσκολα. Ἡ ἀρρώστεια τοῦ πατέρα μᾶς ἄφησε χωρὶς λεφτά. Εἴμαστε νηστικοὶ καὶ ἡ μικρούλα Μίμμα εἶνε τόσο φιλάσθενη... Θὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ τὴν πείνα!

Ὁ Φλάμμι ὅμως ἄρχισε νὰ τοῦ δικαιολογῆται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ διαφορετικὰ. Ἐβγαλε μάλιστα καὶ τοῦ ἔδωσε πέντε λιρέττες! Ὁ Μασσίμο τὶς πῆρε σὰν αὐτόματο. Ἐπειτα ἔφυγε, παραπατώντας γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὶς ἐπισκέψεις του στὰ σπῆτια τῶν παληῶν οἰκογενειακῶν φίλων. Ὁλοι, σὰν μάθαιναν τὴν εἶδησι τοῦ θανάτου τοῦ Λορεντσίνι, λυπόντουσαν, ἔλεγαν συγκινητικὰ λόγια, μὰ κανεὶς δὲν ρώτησε τὸν Μασσίμο τί θ' ἀπογίνονταν κι' αὐτὸς κ' ἡ ἀδελφή του.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 53)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

«Οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται. Χαίρει ἡ κτίσις ὅλη...»

Η ΧΕΙΡΟΜΑΝΤΕΙΑ ΣΤΟ ΕΞΠΡΕΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 51)

δόν οι αντρες είνε δικηγόροι...

Διπλό χαμόγελο.

— Αυτή τη φορά όμως κάνατε λάθος... Είμαι γιατρός...

Κι' ο κύριος της δίνει την κάρτα του.

— "Ω!... Είσαστε ψυχίατρος!

— Μάλιστα, κυρία μου, γιατρεύω τούς τρελλούς...

— Γι' αυτό ξέρετε τόσο καλά τις γυναίκες...

Τò εξπρές μπήκε στο σταθμό της Λωζάνης. Η κυρία Μερλέν κατέβηκε.

— Καλό ταξίδι!

— Ευχαριστώ, κυρία μου. Είμαι άπαρηγόρητος πού είμαι μόνος...

Η κυρία Μερλέν μ' ένα σαγηνευτικό χαμόγελο του εύχεται πάλι καλό ταξίδι. Μά οι δικοί της την είδαν κι' έτρεξαν τριγύρω της. Φιλιά, γέλια, χαρούμενες φωνές. "Επειτα, με τò αυτοκίνητο γύρισαν στο σπίτι.

— "Έκανε καλό ταξίδι; την ρώτησε ο άντρας της.

— Θαυμάσιο! Βρήκα κι' έναν χαριτωμένο θαυμαστή...

— "Ω, πάντα γοητευτική, πάντα μοιραία!... την ειρωτεύτηκε ο κ. Μερλέν.

— Λέγε δ,τι θέλεις εσύ... από τη ζήλεια σου! Έγώ είμαι πολύ ευχαριστημένη!

— Έμπρός λοιπόν, για να μάθουμε κι' εμείς την περιπέτειά σου... Ήταν νέος, κομψός, συμπαθητικός;

— Η κ. Μερλέν έβγαλε τò καπέλλο της.

— Ήταν τριάντα χρονών περίπου, είπε. Πολύ ευγενής...

"Εξυπνος. Ένας επιστήμων!... Στο τραπέζι του βαγκόν-ρεστωράν ζήτησε τò χέρι μου...

— Τί λές! Τò χέρι σου;

— Για να τò διαβάσει, ανόητε!

— "Έλεγα κι' εγώ!...

— Ναί... Ήταν ψυχίατρος, μά ήξερε απ' έξω την χειρομαντεία!...

— Λοιπόν;

— Περίμενε...

Η κ. Μερλέν κυτιάχτηκε στον καθρέφτη, έβγαλε τὰ γάντια της, πήρε μιά βαθειά αναπνοή κι' άρχισε να θαυμάζει τò λευκό χέρι της πού κρατούσε εκείνος ο συμπαθητικός νέος μέσα στο δικό του. "Εξαφνα όμως χλώμιασε.

— Τò δαχτυλίδι μου! Έκανε με σβυσμένη φωνή. "Έχασα τò δαχτυλίδι μου!...

Και τότε μόνο κατάλαβε δτι ο κύριος του εξπρές ήταν ένας λωποδύτης.

ΜΩΡΙΣ ΝΤΕΚΟΜΠΡΑ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 33)

Και τότε εξακρίβωσα δτι αυτή έγραφε τὰ άνώυμα γράμματα.

"Όταν ο άντρας της τò πληροφορήθηκε, πήγε να τρελλαθώ από τη λύσσα του. Και για να την έκδικηθώ, πήρε διαζύγιο και παντρεύτηκε τη φίλη του, η οποία έπειτα από αυτή την αισθηματική απογοήτευσί της, ν' άλληλογραφή με μιά γυναίκα, νομίζοντας δτι είνε άνδρας, ήθελε παρηγοριά!

"Ίδου ακόμη τò δράμα μιάς άλλης γυναίκας: Αυτή την είχα γνωρίσει στο Κάρλσμπαντ. Μου έδειξε ένα γράμμα του αγαπημένου της πού την ζητούσε σε γάμο. Της άπάντησα δτι δέν έπρεπε να δεχθώ, γιατί θα γίνη δυστυχισμένη κι' ο σύζυγός της θ' αυτοκτονήσθ! Δέν μ' άκουσε και τέλεσε τούς γάμους της. Μετά δυο χρόνια όμως χώρισε, γιατί ο άνδρας της ήταν νευρασθενικός. "Επειτα δέ από λίγο καιρό τέλειωνε πράγματι με μιά πιστολιά τις μέρες του.

Και στο δεύτερο γάμο της, πάλι αυτής της γυναίκας της εξήγησα δτι θα γίνη δυστυχής και επίσης δέν μ' άκουσε. "Ο γραφικός χαρακτήρας του μέλλοντος συζύγου της άπεκάλυπτε δτι αυτός ήταν ένας κτηνώδης τύπος. Και πράγματι, σ' ένα συζυγικό καυγά, την άρπαξε και την πέταξε απ' τò παράθυρο στον κήπο του σπιτιού της. Η δυστυχισμένη έσπασε τò πόδι της κι' έτσι μόνο πίστεψε στα λόγια μου: "δτι ήταν από τούς τύπους των γυναικών πού μπλέκουν με άνδρες θίαιους και κτηνώδεις κι' οί όποιοι τις κάνουν να μετανοήσουν.

Κι' αλήθεια, η γυναίκα μπορεί να σάς αποκαλύψη όλ' αυτά τὰ πράγματα, όπως σάς αναφέραμε, είνε η' επιστήμη με την οποία μπορεί κανείς από τὰ γράμματα ένδò ανθρώπου να μαντέψη τόν πραγματικό χαρακτήρα του.

ΡΑΦΑΗΛ ΧΕΡΜΑΝ

Η "ΒΕΝΤΕΤΤΕΣ.. ΑΔΙΚΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ:

(Συνέχεια από τη σελίδα 21)

στάς της.

Η Νόρμα Σήρερ, επίσης, έπαθε κάτι, ακόμη σοβαρώτερο: Οί σκηνοθέτες την στέρησαν από όλη την φυσική χάρι της και την μακιγιάρουν με τέτοιο τρόπο πού της άδικούν την όμορφιά της.

Πολλές «βεντέτες», πάλι, έχουν μιά όμορφιά άγγέλου, μά η' όποία δέν άρέσει στους άνθρώπους των «στούντιο». Για να παίξουν λοιπόν στον κινηματογράφο τις παραμορφώνουν με ένα ειδικό «μακιγιάζ».

— Δέν μπορεί, δηλώνουν, όλες η' «βεντέτες» να έχουν μιά έκπληκτική όμορφιά. Πρέπει ν' αντιπροσωπεύουν τούς διαφόρους τύπους από τη ζωή.

"Ετσι, μιά ξανθή «βεντέτα» γίνεται μελαχροινή γιατί αυτό τò χρώμα ταιριάζει περισσότερο στο ρόλο της η' τò αντίθετο. Χαρακτηριστικό δέ είνε τò άκόλουθο ανέκδοτο: Ο σύζυγος μιάς μελαχροίνης καλλιτέχνιδος συνώδευσε τη γυναίκα του τò πρωί στο στούντιο, τò βράδυ δέ γύρισε να την πάρη. Μόλις όμως την αντίκρυσε στάθηκε και την κυτούσε σαν χαμένος και τέλος ψιθύρισε:

— Σας παρακαλώ, κυρία μου, με συγχωρείτε, αλλά θα έγινε άσφαλώς κάποιο λάθος. Έγώ ζήτησα τη γυναίκα μου κι' όχι εσάς.

"Εκείνη όμως, τρελλή από τὰ πολλά γέλια, του εξήγησε δτι κατά την παραμονή της στο στούντιο, οί «μακιγιέρ» της συνέστησαν ν' αλλάξει τò χρώμα και τò κτένισμα των μαλλιών της, να μεγαλώσει τὰ τόξα των φρυδιών, να κάμη ένα σοφώτατο «μακιγιάζ» και φυσικά έγινε άγνωριστη.

Από τις «βεντέτες» πού άδίκησε και άδικεί σ' όμορφιά ο κινηματογράφος είνε η' Μάρλεν Νητήτριχ, η Μύριαμ Χόπκινς, η Κάθριν Χέμπουρν, η Τζούν Βλάσσεκ, η Λίλιαν Χάρβεϋ, τόν καιρό πού θρισκόταν στο Χόλλυγουντ, η Τζόαν Μπλοντέλ, η Καρόλ Λομπάρ κ' η "Ελεν Χέϋζ. "Εκείνες δέ πού κολακεύει είνε η' Τζόαν Κράουφορντ, η Μαίρη Πίκοφορντ και ένα σωρό άλλες, πού άμα τις δη κανείς στην πραγματικότητα δέν θα τις γνωρίσει!

"Όπως βλέπετε, λοιπόν, ο κινηματογράφος είνε μιά οφθαλμαπάτη, ένα όνειρο. Κι' όταν ξυπνήσει κανείς, φυσικά βλέπει πιό διαφορετικά πράγματα απ' δ,τι παρουσιάζονται στ' όνειρό του.

ZAN ΡΟΥΝΤΩ

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 48)

"Αργά τò μεσημέρι ο Λορεντσίνι στάθηκε σε μιά γωνία του δρόμου τσακισμένος από την άγωνία, την πείνα και τò κρύο. Οί διαβάτες τόν κυτούσαν με σίκτο. Μιά κυρία μάλιστα άνοιξε την τσάντα της και του έδωσε ένα χαρτονόμισμα. "Επειτα ένας κύριος... Σε λίγο ένας άλλος... Ο Μασσίμο τώρα με θουρκωμένα τὰ μάτια από δάκρυα, άπλωνε μόνος του τò χέρι του στους διαβάτες. Η σκέψις δτι έπρεπε να κηδέψη τόν πατέρα του και να συντηρήσει την άδελφή του, τόν έκανε να μη ντρέπεται γι' αυτή τη χειρονομία του.

"Όταν γύρισε στο φτωχικό του διαμέρισμα, δέν έκλαιγε πειά. Τò πρόσωπό του είχε μιά παγερή έκφραση. Και την άλλη μέρα δέχθηκε μετά την κηδεία, με ψυχρότητα, τὰ θερμά συλλυπητήρια των φίλων του πατέρα του. "Α, ήξερε δτι όλ' αυτά ησαν μόνον λόγια. Ο Φλάμμι μάλιστα άποχαιρέτησε τò νεκρό μ' ένα συγκινητικό λόγο πού έκανε όλους να δακρυσουν. Είχε στείλει κι' ένα πλούσιο στεφάνι με τόνομά του!

Μά ο Μασσίμο σκεφτόταν τώρα δτι με τὰ λίγα λεφτά πού του μέναν από τις έλεημοσύνες των άγνωστων, έπρεπε να φροντίσει για την Μίμμα και για να εργασθώ. Και τὰ κατάφερε. Άρχισε να δουλεύη σκληρά, να κάνη τη νύχτα μέρα. Κέρδιζε τώρα αρκετά χρήματα και τὰ θόλευε καλούς τσικα. "Έντυσε την άδελφή του με ζεστά όμορφα ρούχα. Μά εκείνο πού έκανε έντύπωςι σ' όλους ηταν ότι ο Μασσίμο δέν είχε στενούς φίλους. Τò μόνο πού τόν ένδιέφερε ηταν η δουλειά του κ' η' αγαπημένη του Μίμμα. Κι' όταν τόν ρωτούσαν για ποιό λόγο δέν είχε έμπιστοσύνη στους φίλους του, έδήλωνε μ' ένα πικρό χαμόγελο:

— Γιατί; Χμ! Αυτό τò μυστικό τò ξέρει μόνο ένας... ζητιάνος...

Κι' άλλαζε κουβέντα, μη θέλοντας ν' αποκαλύψη τò τραγικό δράμα πού του είχε διδάξει, δτι η' ζωή είνε πάρα πολύ σκληρή κι' άδιάφορη στις θλίψεις μας.

ΕΝΤΟΥΑΡΝΤΟ ΓΚΡΕΛΛΑ